

Įvadas

Reikia pripažinti, kad dar nėra daugiakovės, kuri tenkintų visų veteranų norus (matyt, tokios daugiakovės ir negali būti). Pavyzdžiui, klasikinę metikų penkiakovę sudaro net dvi kūjo metimo rungtyės, taigi ji teikia pirmenybę kūjininkams, šotorama teikia pirmenybę rutulininkams, o Ervino Kollmaro dešimtkovė yra labai gremėzdiška.

Be abejo, universaliausia iš žinomų daugiakovių yra Ervino Kollmaro dešimtkovė. Ji apjungia ir klasikinės, ir neklasikinės metimų rungtyes. Rungtyės parinktos taip, kad pasiekti pergalę vienodas galimybes turi tiek rutulio stūmikai, tiek disko, ieties ar kūjo metikai. Laimėti Kollmaro daugiakovės varžybas gali tik universalūs, stiprūs, staigus, koordinuotas ir ištvėringas metikas veteranas. Tokios daugiakovės nugalėtojas pelnytai gali būti tituluojamas metikų varžybų karaliumi. Bet, kaip buvo minėta, universalioji Ervino Kollmaro dešimtkovė yra labai gremėzdiška: reikia 30 įrankių (14 iš jų nestandartiniai), šešių sektorių, specialių taškų skaičiavimo lentelių; varžybos labai ilgos, sudėtingos, sekinančios. Todėl laikui bėgant Kollmaro dešimtkovės varžybos prarado populiarumą. Dabar daug populiareesnės yra mažesnės apimties daugiakovės ir pavienės rungtyės. Be to, palaipsniui atsisakoma klasikinių rungčių.

Populiariausių metikų veteranų varžybų (pasaulio ir Europos neklasikinių rungčių pirmenybių, vykdomų Tatoje, Welse, Juterboge) daugiakovių ir rungčių pasirinkimas rodo, kad šotorama, šokorama ir šperorama, tampa klasika tarp neklasikinių metimo rungčių. Sportininkas, pasiekęs pergalę trialono varžybose (šotorama+šokorama+šperorama), pelnytai gali būti laikomas geriausiu varžybų metiku. Bet, vėl gi, tai sunkios, ilgai besitęsiančios daugiakovės (sportininkai turi vienuolikoje rungčių atlikti po tris įskaitinius bandymus). Tokių rungčių įrašymas į varžybų programa pasiteisina tik tuomet, kai varžybos tęsiasi kelias dienas (pavyzdžiui, pasaulio ir Europos pirmenybės). Bet jeigu varžybos vyksta vieną dieną, tai „praėjus“ šotorama, šokoramą ir šperoramą, kitoms rungtyms nei laiko, nei jėgų nelieka. Pripažinkime, kad vienadienės varžybos yra populiariausios. Net Lenkijos pirmenybės vyksta tik vieną dieną. Todėl siūloma nauja daugiakovė.

Remiamasi patirtimi lietuviškų daugiakovių, kurios nepraranda populiarumo jau beveik 20 metų. Rengiant jų nuostatus buvo laikomasi šių principų: 1) atsisakyta skirtingų masių įrankių (pasirinktos tokios masės, kurios geriausiai tinka penkiasdešimtmečiams sportininkams); 2) iki minimumo sumažinti reikalavimai varžybų organizavimui: užtenka vieno elementariai įrengto sektoriaus ir 50 m ilgio bei 25m pločio lygios pievos juostos (taigi, varžyboms nėra būtinas stadionas, jas galima vykdyti pievoje prie upės ar ežero), sektorius tokių matmenų, kad gali būti surenkamas ir lengvai transportuojamas lengvuoju automobiliu; 3) atsisakoma taškų skaičiavimo lentelių - naudojami žymiai paprastesni rungties koeficientai (nustatomi statistiškai apdorojant rezultatus); 4) visi metimai atliekami iš vietos (taip siekiama suvienodinti buvusių profesionalų ir "mėgėjų" galimybes); 5) panaudojus metinius amžiaus koeficientus išaiškinami absoliutūs nugalėtojai ir prizininkai (vykdomas reitingavimas).

Šie principai buvo pritaikyti populiariosioms LSW daugiakovėms: šotoramai, šokoramai ir šperoramai. Taip gimė BRANDOS trikovės varžybos. Jų esmė - iš kiekvienos daugiakovės paimti tik vienos masės rutulį (rezultatų analizė rodo, kad jeigu, pavyzdžiui, šotoramos rungtyje sportininkas yra pajėgiausias, tai jis, paprastai, būna pajėgiausias ir stumdant visų penkių masių rutulius). Taigi, kad išsiaiškinti, koks jis rutulio stūmikas, visiškai pakanka stumti vienos masės rutulį. Tas pats pasakytina ir apie šokoramą ir šperoramą. Pasirinkti visų daugiakovių pirmieji rutuliai. Taigi visi sportininkai stums 5 kg rutulį, disko judesiu mes 3 kg rutulį, o ieties metimo judesiu mes 2 kg rutulį. Moterų atitinkamų rutulių masės yra 3 kg, 2 kg ir 1,5 kg. Visų rungčių įtaką galutiniam rezultatui įvertinama rungties koeficientu. Pavyzdžiui, statistikai nustatytas rutulio stūmimo rungties koeficientas lygus 1,8. Tai reiškia, kad sportininkas, nustūmęs rutulį 12,00 m ir disko metimo judesiu numetęs rutulį 21,60 m, yra vienodai pajėgus kaip rutulio stūmikas ir kaip disko metikas.

Rungčių koeficientai nustatyti atlikus statistinę analizę rezultatų, paimtų iš šių varžybų:

- 1) Pasaulio neklasikinių metimo rungčių pirmenybių (Tata 2007, 2009, 2011);
- 2) Europos neklasikinių metimo rungčių pirmenybių (Velsas 2004, Juterbogas 2006, 2008, 2010);
- 3) Lenkijos neklasikinių metimo rungčių pirmenybių (Sopotas 2010, 2011);
- 4) Lietuvoje vykdytų varžybų (Druskininkai, 2009).

Metiniai amžiaus koeficientai nustatyti panaudojus kaimiškosios metikų daugiakovės rezultatus. Šios varžybos vykdomos jau 16 metų, todėl yra sukaupta daug statistinės medžiagos (daugiakovę sudaro rutulio stūmimas iš vietos, disko metimas iš vietos, ieties metimas iš vietos, kūjo metimas iš vietos, rutulio metimas dviem rankomis per galvą, rutulio metimas dviem rankomis iš apačios). Tai daugiakovė, kurios pirmosios keturios rungtyės skiriamos rutulininkams, diskinininkams, ietininkams ir kūjo metikams, paskutinės dvi rungtyės – tiesiog stipriems veteranams. Taigi iš tokių duomenų nustatyti amžiaus koeficientai yra universalūs ir ypač tinka aprašomai daugiakovei.

Kai buvo parengti BRANDOS trikovės nuostatai, staiga toptelėjo mintis, kad nuskriausti liko kūjo metikai. Todėl į daugiakovę buvo įtrauktas IGMAND kūjo metimas (8 kg vyrams, 5 kg moterims). Dabar galima teigti, kad sportininkas, laimėjęs BRANDOS keturkovę, gali būti laikomas universaliausiu varžybų dalyviu. Be to, šią keturkovę pelnytai galima laikyti vienos dienos daugiakove. Ją atlikus, tikrai dalis jėgų ir laiko kitoms rungtyms.

Dr. Kęstutis Vislavičius